



Innst. 103 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Meld. St. 33 (2014–2015)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om norske interesser og politikk for Bouvetøya

Til Stortinget

Sammendrag

Meldingen har som mål å beskrive Bouvetøya, og gi en bred fremstilling av ulike forhold når det gjelder rettslige rammebetingelser, forvaltning og aktivitet på øya og i havområdene rundt.

Tradisjonelt har de tre bilandene Bouvetøya, Dronning Maud Land og Peter I Øy vært omtalt sammen. Bouvetøya ligger nord for Antarktistraktas virkeområde, og er ubestridt norsk territorium. Regjeringen har derfor funnet det hensiktsmessig å legge frem en egen melding om norske interesser og politikk for Bouvetøya. Det vises til Meld. St. 32 (2014–2015) om norske interesser og politikk i Antarktis.

Spørsmål som gjelder Bouvetøya håndteres som en integrert del av norsk politikk. Dette innebærer å gjøre norsk lovgivning gjeldende for øya i den grad det er hensiktsmessig, og å sørge for at lovgrunnlaget er tilpasset behovene. Meldingen beskriver Bouvetøyas interne lovgivning, det folkerettslige rammeverket, og rettighetene og pliktene som følger av dette, herunder retten til naturressurser og plikten til å ta vare på miljøet. Det gis en egen omtale av de statsrettslige sidene ved øya, og av at det vil bli vurdert om disse og andre forhold bør reguleres i en egen lov.

Forskning og miljøovervåking står sentralt i aktiviteten på øya og i havområdene rundt. Regjeringens mål er å sørge for at Bouvetøya videreføres som plattform for forskning og miljøovervåking.

Norsk politikk for Bouvetøya kan oppsummeres på følgende måte:

Norge skal være en tydelig og gjenkjennbar aktør, i sør som i nord. Politikken for Bouvetøya og havområdene rundt skal være forankret i de samme prinsipper som gjelder for forvaltningen av polar- og havområdene for øvrig. Det legges opp til en forutsigbar og konsistent forvaltning, med vekt på å ta vare på de unike miljøverdiene på øya og i havområdene rundt, kunnskapsinnhenting og miljøovervåking. Regjeringen legger videre vekt på å beholde handlingsrom på øya innenfor de rammene øyas status som naturreservat setter, på kontinentalsokkelen og i havområdene rundt. Dette for å kunne møte nye utfordringer og muligheter, og benytte de til enhver tid beste virkemidler for forvaltning av øya og havområdene rundt.

Regjeringen har i tråd med dette formulert følgende hovedmålsettinger:

- Politikken for Bouvetøya og havområdene rundt skal være forutsigbar, med vekt på ansvarlig, kunnskapsbasert forvaltning, bevaring av naturmiljøet og bærekraftig ressursutnyttelse.
- I samsvar med våre rettigheter og plikter som kyststat skal vi ta vare på de unike miljøverdiene i naturreservatet, og legge til rette for kunnskapsinnhenting og miljøovervåking. Regjeringen vil også videreføre Bouvetøya som plattform for kartlegging, forskning og miljøovervåking på øya og i havområdene rundt.
- Regjeringen vil ivareta Norges rettigheter og plikter som kyststat og ansvarlig ressursforvalter ved å legge til rette for videre utforskning og kartlegging av ressursene i havområdene, herunder på kontinentalsokkelen.
- Regjeringen legger også vekt på at regelverk og administrasjon skal være oppdatert og hensikts-

messig. Berørte departementer vil derfor gjennomgå lovgivningen for Bouvetøya med sikte på en klargjøring, oppdatering og opprydning i regelverk og administrative forhold.

Det legges opp til en gjennomgang av bilandsloven og annet regelverk for Bouvetøya med sikte på oppdatering og opprydning i lovgivning og administrative forhold, herunder en vurdering av øyas statsrettslige stilling.

Eventuelle merutgifter vil bli dekket innenfor berørte departementers gjeldende budsjетtrammer.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Svein Roald Hansen, lederen Anniken Huitfeldt, Marit Nybakk, Kåre Simensen og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Elin Rodum Agdestein, Regina Alexandrova, Sylvi Graham, Øyvind Halleraker og Trond Helleland, fra Fremskrittspartiet, Harald T. Nesvik, Per Sandberg og Christian Tybring-Gjedde, fra Kristelig Folkeparti, Knut Arild Hareide, fra Senterpartiet, Liv Signe Navarsete, fra Venstre, Trine Skei Grande, og fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, viser til at Bouvetøya ble norsk biland ved lov 27. februar 1930 og at Norge etablerte naturreservat på øya og i territorialfarvannet i 1971. Komiteen vil understreke viktigheten av at Norge ivaretar sine suverene rettigheter og plikter med videre forsvarlig forvaltning av øya.

Komiteen vil påpeke at det er viktig å fortsette kartleggingen av miljøverdiene på øya og i havområdet rundt for å identifisere særlig sårbare og verdifulle områder, og komiteen støtter at det fortsatt må innhentes ny kunnskap om Bouvetøyas rolle for økosystemet i havet og rundt øya. Komiteen støtter videre at regjeringen på bakgrunn av denne kunnskapen vil utrede om det bør iverksettes tiltak for bedre å forvalte og ta vare på miljøverdiene på land og til havs. Komiteen stiller seg også bak at regjeringen vil videreføre Bouvetøya som plattform for forskning og overvåking som er viktig for de globale økosystemene.

Komiteen merker seg at det er en økende interesse for forskning og kartlegging av dyphavsøkosystemet rundt Bouvetøya, spesielt med tanke på de metalliske havbunnsmineraler i form av polymetal-

liske sulfider og skorper. Komiteen merker seg at det kan være av interesse å få kartlagt omfanget av ressursene på kontinentalsokkelen rundt Bouvetøya. Komiteen vil derfor understreke at en slik kartlegging må foregå i samarbeid med et vitenskapelig miljø med relevant faglig vitenskapelig kompetanse, samt teknisk innsikt og kapasitet. Komiteen merker seg at regjeringen vil legge til rette for geovitenskapelig forskning, fortsatt innsamling av data og kunnskap om kontinentalsokkelen, og geologi og geologiske prosesser. Komiteen viser til at en ytterligere kartlegging av havbunnen kan være ønskelig i tilknytning til Norges arbeid med å fastslå kontinentalsokkelens utstrekning.

Komiteen merker seg at Norge ikke har rettigheter og plikter i vannmassene i sjøterritoriet utenfor Bouvetøya ettersom Norge så langt ikke har opprettet en økonomisk sone, eller soner tilsvarende dem som er opprettet rundt Svalbard og Jan Mayen. Komiteen merker seg at regjeringen ikke har noen konkrete planer om å opprette en økonomisk sone utenfor Bouvetøya, men at de kontinuerlig vil vurdere behovet for dette. Komiteen vil understreke at før en eventuell opprettelse av en økonomisk sone, må det gjennomføres grundige utredninger, også av behovet for regelverk.

Komiteen viser til at bilandsloven i stor grad er tilpasset behovet for reguleringer i Antarktis. Komiteen er enig med regjeringen i behovet for en gjennomgang og oppdatering av bilandsloven og annet regelverk for Bouvetøya med sikte på en oppdatering og opprydding i lovgiving og administrative forhold. Komiteen ser det som naturlig at man i denne sammenheng også vurderer øyas statsrettslige stilling.

Komiteen merker seg at det i dagens regelverk for ferdsel på øya ikke ligger vurderinger eller vedtak fra norske myndigheters side om krav til at den som skal utføre aktivitet må være selvforsynt og ivareta egen sikkerhet. Komiteen vil påpeke at det er grunn for å vurdere om det bør fastsettes bestemmelser for dette for Bouvetøya etter mønster fra Antarktisforskriften der det går klart frem at den som er ansvarlig for aktivitet også må ta ansvar for egen sikkerhet med bakgrunn i at det ikke finnes egen redningstjeneste for dette området.

Komiteen merker seg at det er aktuelt med opprydning av bestemmelser som regulerer administrative forhold på øya, og komiteen støtter at regelverket oppdateres for å sikre samsvar med dagens behov når det gjelder forvaltning av området.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rå Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Meld. St 33 (2014–2015) om norske interesser og politikk for Bouvetøya – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 2. desember 2015

Anniken Huitfeldt

leder

Regina Alexandrova

ordfører

